N. 6.

WARSZAWA,

29 stycznia / 10 lutego 1869 roku.

Wychodzi w każdą Środę.

Redakcja przy ulicy Nowy-Świat, 28.

Expedycja i Skład Główny w Księgarni Gebethnera i Wolffa, Krakowskie-Przedmieście, 415.

OPŁATA:

Merkury:		rocz.	półr.	kwart.
w Warszawie	rub.	4	2	1
z przesyłką pocztą	„	4,50	2,25	1,12 ½
Ekonomista i Merkury.				
w Warszawie		8	4	2
z przesyłką pocztą		9	4,50	2,25

Cena ogłoszeń za 5 liter 1 kopiejka.
(około 10 kop. za wiersz).

MERKURY,

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Wiadomości z Aten dowodzą trudności położenia rządu w obec drażliwości narodowéj. Przyjęcie bezwarunkowe uchwały konferencji paryskiéj uczyniłoby niemożebném wszelkie ministerstwo,—to téż król nie może dobrać człowieka, coby się podjął złożyć gabinet zdolny przeżyć proponowane załatwienie sprawy. Mówią o projekcie ustąpienia Grecji wyspy Krety za wynagrodzenie pieniężne. Byłoby to może jedyném załatwieniem łagodzącém drażliwość Greków, a dla Turcji stosownie do położenia z tego względu korzystném, że dałoby jéj środki wykonania robót publicznych wielkiéj użyteczności, jak drogi żelazne. Ale tu zachodzi kwestja poręczenia przez mocarstwa; a ręczyć za niewypłacalnym trudno: toczą się zatém, według pogłoski, układy. Czy taka jest przyczyna zwłoki w odpowiedzi rządu greckiego, czy też poprostu trudność w utworzeniu gabinetu, — to zagadka, któréj rozwiązanie wkrótce musi nastąpić. W Londynie opinja publiczna niewątpi o załatwieniu pokojowém; i w ogóle usposobienie jest dobre pod wpływem ogłoszonego rezultatu roku budżetowego 1868. Dochody wzrosły do 71,⁸/m. f. st. (w r. 1867 było 68,⁶/m.). A chociaż wydatki w skutek wyprawy abisyńskiéj spowodowały deficit blisko 4/m. f. st., nie ma wcale mowy o pożyczce; dość będzie utrzymania podwyżki podatku dochodowego. Anglja stanowczo porzuciła system obciążania przyszłych pokoleń, posilkując się znakomicie tym zbawiennym regulatorem podatkowym (income tax). Niepopularność jego w pewnych sferach zmniejsza się, a dobre skutki w gospodarstwie narodowém są widoczne. W ogóle idea podatku dochodowego zaczyna przeważać w przekonaniu ekonomistów i finansistów. Obecnie minister skarbu austriacki p. Brestel, wystąpił z projektem podatku dochodowego postępowego (progresijnego). Kres najmniejszy dochodu podatkowalnego (minimum imposable) oznacza dla wsi na 600 a dla miast na 700 guldenów, wyższe zaś dochody dzieli na 20 klas, stosując do nich stopę podatku wzrastającą w miarę wyższości dochodu. Projekt ten w opinji publicznéj znajduje poparcie i zdaje się mieć powodzenie zapewnione. Giełda wiedeńska w dobrym jest nastroju, ustało zniżenie papierów, akcje dróg żelaznych nawet się podniosły, — jakkolwiek tu najmniéj liczą na pokojowe załatwienie sprawy wschodniéj.

Ogłoszony w dzienniku urzędowym petersburskim budżet ruski na r. 1869 przedstawia następujące główne cyfry. Dochody zwyczajne wynoszą rubli 419.977532,⁶⁷ ½ a po strąceniu kosztów poboru, 373.538549,³⁰ ¼; wydatki zaś (licząc 3/m. na niedobory) 388.712623,⁷¹ ¾. Deficit około 15/m. ma być pokryty przewyżką dochodów dwóch lat poprzednich.

Kursa papierów publicznych u nas jak i na wszystkich prawie giełdach podniosły się. Szczególnie zanotować należy listy likwidacijne i akcje drogi żel. W.-Wiedeńskiéj.

ZEBRANIE BUDŻETU PAŃSTWA RUSKIEGO

na rok 1869.

DOCHODY.

I. Zwyczajne dochody.	Ogólny dochód spodziewany	Koszta poboru	Czysty dochód
	r u b l i		
1. Podatki:			
a) Podatki stałe (podatki i patenta na handel)	94.239.539, 79¾	2.926.819, 87	91.312.719, 92¾
b) „ niestałe (pobory, akcyzy i cła)	201.899.542, 53½	16.846.726, 78½	185.052.815, 75
2. Regalja rządowe	18.251.588, 60	15.217.365, 00½	3.034.223, 59½
3. Z dóbr skarbowych	31.039.211, 84¾	10.646.360, 56¾	20.392.851, 28
4. Wpływy różnego rodzaju	53.758.932, 80	—	53.758.932, 80
5. Dochody z Królestwa Polskiego, które nie weszły do budżetów ministerstw Cesarstwa	15.208.386, 24½	801.711, 14¾	14.406.675, 09
6. Dochody kraju zakaukazkiego	5.580.330, 85	—	5.580.330, 85
Razem zwyczajne dochody	419.977.532, 67½	46.438.983, 37¼	373,538.549, 30¼
II.			
7. Fundusz specjalny z remanentu od kredytów 1867 i 1868 r.	15.174.074, 41½	—	15.174.074, 41½
III.			
8. Wpływy zwrotne	15.804,495, 94½	—	15.804.495, 94
Razem (I+II+III)	450.956.103, 03½	46.438.983, 37¼	404.514.119, 66½
IV.			
9. Zasoby specjalne przeznaczone na budowę dróg żelaznych i urządzenia portów odeskiego i ryzkiego	31.123.303, 30	—	31.123.303 ,30
W ogóle	482.079.406, 33½	46.438.983, 37¼	435.640.422, 96½

WYDATKI.

I. Zwyczajne wydatki.	Ogólny zarząd państwa	Koszta poboru dochodów	Razem
	r u b l i		
1. Dług państwa	76.097.804, 68½	–	76.097.804, 68½
2. Najwyższe władze państwa	1.765.948, 52¾	—	1.765.948, 52¾
3. Wydział najświątobliwszego synodu	7.997.267 ,58¾	—	7.997.268, 58¾
4. Ministerstwo dworu cesarskiego	8.881.886, 35½	—	8.881.886, 35½
5. „ spraw zagranicznych	2.239.065, 88½	—	2.239.065, 88½
6. „ wojny	136.774.108, 45¾	—	136.774.108, 45¾
7. „ marynarki	17.141.078, 00¼	—	17.141.078, 00¼
8. „ skarbu	53.773.712, 57¾	23.615.664, 78½	77.389.377, 36¼
9. „ dóbr państwa	5.058.164, 69	2.462.935, 61½	7.521.100, 30½
10. „ spraw wewnętrznych	20.653.901, 25¾	14.211.822, 61½	34.876.723, 87
11. „ oświecenia publicznego	9.281.220, 14¼	—	9.281.220, 14¼
12. „ komunikacji	16.440.396, 12¾	5.201.377,21	21.641.773. 33¾
13. „ sprawiedliwości	8.885.480, 17¾	145.472, .	9.030.952, 17¾
14. Kontrola państwa	1.873.785, 34¼	—	1.873.785, 34¼
15. Główny zarząd stadnin rządowych	650.722, 98	—	650.722, 98
16. Wydatki Królestwa Polskiego, które nie weszły do budżetów ministerstw Cesarstwa	11.470.639, 71½	801.711. 14¾	12.272.350, 86¼
17. Wydatki kraju zakaukazkiego	6.727.441, 20¾	—	6.727.441, 20¾
Razem zwyczajne wydatki	385.712.623, 71¾	46.438.983, 37¼	432.151.607, 09

	Ogólny zarząd państwa	Koszta poboru dochodów	Razem
	r	u b l	i
II.			
18. Na niedobór dochodów	3.000.000, .	—	3.000.000 .
III.			
19. Wydatki zwrotne	15.804.495, 94½	—	15.804.495, 94½
IV. Razem (I+II+III)	404.517.119, 66¼	46.438.983, 37¼	450,956.103, 03½
20. Wydatki czasowe, nadzwyczajne, na budowę kolei żelaznych i portów, pokrywane przez specjalnie wyznaczone, nadzwyczajne zasoby	31.123.303, 30	—	31.123.303, 30
W ogóle .	435,640.422, 96¼	46.438.983, 37¼	482.079.406, 33½

(*Praw. Wiest.*)

Uchwały zebrania og. Tow. drogi żel. W.-Terespolskiéj

z d. 1 lutego r. b.

Główném zadaniem zebrania ogólnego było, jak wiadomo, udokładnić ustawę Towarzystwa w dwojakim względzie: co do obligacij przez rząd poręczonych na równi z akcjami, w granicach kapitału t. z. spółkowego 10.200000 rubli, oraz co do wydawania duplikatów akcij i obligacij, zagubionych lub zniszczonych (§ 17 ustawy). Wszystko to stanowiło wniosek 1-szy Rady Zarządzającéj.

Obok tego Rada, w formie 2 go wniosku, przedłożyła zebraniu ogólnemu ułożoną w wykonaniu art. 20 umowy nadawczéj Ustawę kasy Zjednoczenia, mającéj na celu zapewnienie pensij wysłużonych urzędnikom i oficjalistom drogi W.-Terespolskiéj.

W załatwieniu 1-go wniosku a) co do uregulowania obligacij postanowiono udokładnić stosownie: napis tytułu III, oraz §§ 8, 11, 12, 13, 17, 32, 43, 44, 45, 47, — a to przez dodanie, opuszczenie lub zmianę niektórych wyrażeń; nadto w § 45 zmieniono termin październikowy na początek września, i w tymże § udokładniono text ustępu o funduszu na umorzenie (0,132161% od kapitału w § 43 przeznaczonego) i 5% na akcje i obligacje umorzone. b) Co do duplikatów, szanując zasadę obiegowości papierów na okaziciela, wyrzeczono: ażeby duplikaty akcij i obligacij wydawane były jedynie w miejsce uszkodzonych, i nie inaczéj jak za złożeniem szczątków. Poszkodowanemu pozostawia się możność prawnego poszukiwania od posiadacza zakwestjonowanych tytułów (lub kuponów). W razie wylosowania zakwestjonowanéj akcji lub obligacji i niezgłoszenia się posiadacza, reklamujący, na mocy dowodów, może odebrać należność po upływie terminu przedawnienia, t. j. za kupon w lat 5, a za akcję lub obligację w lat 30.

2-gi wniosek załatwiono przyjęciem ustawy kasy zjednoczenia przez Radę Zarządzającą już zatwierdzonéj, z tą dla stowarzyszonych ulgą, że należności za czas przeszły od 1 października 1867 do końca 1868 r., z mocy §§ 7 i 9 ustawy od nich przypadające (1 miesięczna płaca i 4% płacy stałéj oraz ½ miesięcznéj podwyżki) przyjęto na rachunek funduszów Towarzystwa.

GIEŁDA ZBOŻOWA W LONDYNIE.

Handel zbożowy doszedł dziś w Londynie do takich kolosalnych rozmiarów, że bez porządnéj organizacji, bezześrodkowania jego w jedném ognisku, musiałby się stać chaotycznym z nieobliczoną stratą dla spożycia krajowego, a zarazem dla angielskiego przemysłu i handlu jego wyrobami. Już wyżywienie 3-miljonowéj ludności samego Londynu jest nie małém zadaniem; ale cała przemysłowa Anglja jakkolwiek i w rolnictwie niesłychane postępy czyniła postępy (wypłód pszenicy w początku XVIII wieku zaledwie wynosił 15 milj. korcy, dziś 100 m. przechodzi), w ogromnéj i coraz większéj ilości sprowadza zboże z zagranicy, zwłaszcza od czasu zniesienia cła zbożowego (1849 r.). A cały prawie przywóz przechodzi przez Londyn, który jest głównym regulatorem stosunków handlowych. Giełda zbożowa londyńska jest więc koniecznością poniekąd dziejową, jest naturalnym wynikiem ekonomicznego rozwoju społeczeństwa angielskiego.

Do połowy XVIII wieku handel zbożowy Londynu nie miał prawie żadnych urządzeń; zboże i mąka sprzedawane były na placach (Bear-Quay, Queenhithe, Holborn-Bridge). Nieznano jeszcze systemu agentur; pierwsze jego początki powstały z inicjatywy kilku dzierżawców dóbr (farmers) z Essex, którzy urządzili w różnych punktach dzielnicy handlowéj Londynu (City) agentury handlu zbożowego. Z tego urządzenia, przez połączenie agentur w jedno spólne ognisko, powstała stara giełda zbożowa założona w r. 1747 na *Mark-Lane*, w środku *City*.

Z czasem giełda ta coraz mniéj odpowiadała znakomitemu rozwojowi handlu zbożowego: trudno było dostać najmniejszy kącik na wystawę próbek, tak iż znaczniejsi nawet kupcy całe lata na to czekali; wiele interesów załatwiało się, jak niegdyś, w hotelach i na ulicach. W końcu pomyślano o zaradzeniu téj niedogodności: w r. 1825 ustanowiono komitet budowy nowéj giełdy, która stanęła w 3 lata potém i dotąd istnieje w połączeniu ze starą z napisem na frontonie: „*Corn-Exchange, erected pursuant to Act of Paliament 1828*" (Giełda zbożowa wzniesiona w skutek aktu parlamentu r. 1828).

Urządzenie staréj i nowéj giełdy prawie jednakowe: dzielą się one za pomocą kolumnady na kilka sal czyli naw, oświetlonych z góry, otoczonych małemi sklepikami czyli kantorkami (*stands*) kupców zbożowych z wystawą próbek przeróżnych gatunków zboża, mąki, grochów i t. p. Przy ścianach urządzone są szafki, obok stoją worki; przy sklepach, na ścianach i kolumnach, wiszą szyldy z napisem firm wystawców. Każdy sklepik przedstawia obszerne składy nad Tamizą, albo naładowane okręty na morzu. Kursują ciągle wexle, kartki, rozmowy, regulujące tysiące interesów.

Ruch jest ogromny, próbki ciągle są oglądane, a każdy wziętą garść zboża rzuca na posadzkę. Po skończonéj giełdzie (o godz. 2-éj) zmiecione zboże w dnie targowe (poniedziałek, środa, piątek) stanowi 10 do 12 worów. Dawniéj korzystał z tych śmieci zamiatacz (*sweeper*) i miał 1.500 f. ster. dochodu: został bogatym gentleman'em i załatwiał czynność zamiatania przez najemników. Ale zniesiono tę „sinekurę zamiatania," jak i wiele innych w Anglji: komitet giełdowy zastrzegł prawa własności giełdy i dziś dochód z tego źródła wpływa do kasy giełdowéj.

Zboże przychodzi do Londynu—zagraniczne głównie z Odessy, Gdańska, N. Yorku; krajowe z Irlandji, Szkocji, hrabstw Kent i Essex.

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 30 stycznia	w ciągu tygodnia przyb. (+)	w ciągu tygodnia ubyło (—)	w d. 6 lutego
	r	u	b l	i
1. Skup. Portfel wexli kraj. w Warsz.	2.519.978, $10\frac{1}{2}$	224070, 03	181282, 39	2.562.765, $74\frac{1}{2}$
1. Skup. Portfel wexli kraj. w Łodzi	389.105, $10\frac{1}{2}$	32573, 42	32020, 85	389 657, $67\frac{1}{2}$
1. Skup. Portfel wexli kraj. w Włocł.	473.514, $42\frac{1}{2}$	.	.	473.514, $42\frac{1}{2}$
1. Skup. Portfel „ zagranicznych	195.007, $43\frac{1}{2}$	48152, 84	14427, 92	228.732, $35\frac{1}{2}$
2. Zaliczenia na papiery publiczne	525.798, .	17792, .	19770, .	523.820, .
3. Pożyczki na zastaw towarów a) wełny.	183.372, 60	645, .	13185 .	170 832, 60
3. Pożyczki na zastaw towarów b) in. tow.	230.824, 96	5860, .	.	236.684, 96
3. Pożyczki na zastaw kosztowności	845 224, 86	11660, 25	11319, 02	845 566, 09
4. Otwarte kredyta	4.937.445, 51	509326, 54	725935, 81	4.720.836, 24
5. Kasa Monety srebrne	2.590.133, $72\frac{1}{4}$	.	2106, $22\frac{1}{4}$	2.588.027, 50
5. Kasa „ złote	43.967, $58\frac{1}{2}$	.	.	43.967, $58\frac{1}{2}$
5. Kasa Bilety Banku Polskiego	613.971, .	45500, .	.	659.471, .
5. Kasa „ Kred. Cesarstwa	1.137.657, .		463564, .	674.093, .
Łącznie (5)	4.385.729, $30\frac{3}{4}$	.	420170, $22\frac{1}{4}$	3.965.559, $08\frac{1}{2}$

KURSA GIEŁDY.

w tygodniu 1—6 lutego 1869 r.

	Stopa %	RÓWNIA (*pari*)	Poniedz. 1 lutego	Wtorek 2 święto	Środa 3	Czwar. 4	Piątek 5	Sobota 6	Stosunek do równi na 100
			CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU — Ruble						
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Obligi Skarbowe (r. 100. 150 500).	4	100	.	.	.	.	.	.	.
Polskie. Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	.	.	.	.	101	.	$134\frac{2}{3}$
Polskie. Cert. ban. na obl. cz. *A* (z. 300) z k.	5	45	.	.	.	.	50,75	.	$112\frac{7}{9}$
Polskie. „ „ „ *B* (z. 200)	0	30	.	.	.	.	27	.	90
	5	30	.	.	.	.	33,25	.	$110\frac{5}{6}$
Polskie. Dow. Kom. Cen. Lik. (róż. sumy)	0	100	.	.	.		.	.	.
Polskie. Listy likw. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	68,32	.	68,88	69,09	69,03	69,27	$69\frac{1}{4}$
kupon	.	.	.	.	.	.	.	$0,73\frac{1}{3}$	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	.	.	.	.	81,50	.	$81\frac{1}{2}$
Ruskie. Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	137,67	.	.	137,75	137,75	137,83	$137\frac{5}{6}$
Ruskie. „ „ z 1866 r.	5	.	138,75	.	138,50	138,75	138,75	138,75	$138\frac{3}{4}$
Ruskie. Metaliki (300) lutowe	4	100	101	.	101	101	101	101	101
Ruskie. Metaliki (300) sierpniowe	4	100	100,75	.	100,75	100,75	100,75	100,75	$100\frac{3}{4}$
Ruskie. Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	.	.	.	.	89	.	.
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30, 75. 150. 750. 3000	4	100	84,74	.	84,55	84,70	84.70	84,76	$84\frac{3}{4}$
Polskie. „ „ „ ser. 2	4	100	78,99	.	79,05	79,25	79,20	79,18	$79\frac{1}{5}$
Polskie. kupon	.	.	.	.	.	.	.	$0,48\frac{8}{9}$	.
Polskie. Obligi Tow. Kred. Ziemskiego	5,475	100	.	.	99	99	99	.	99
Polskie. Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	.	64	64	64,25	64,50	$107\frac{1}{2}$
Polskie. „ „ W-B. (100. 150)	4	100	.	.	66,17	66,17	.	.	$66\frac{1}{6}$
Polskie. „ „ Teresp. (100)	5	100	93	.	.	93,50	93,50	.	$93\frac{1}{2}$
Polskie. Obligacje „ „	5	100	89,50	.	89,75	.	90	.	90
Polskie. Akcje „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	.	.	85	.	85
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	.	.	.	.	121	.	$96\frac{4}{5}$
Rus. Obligacje „ „	$1\frac{1}{2}$	100	.	.	.	.	.	.	.
2. Wexle.									
Berlin......(Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	108	.	107,70	$107,77\frac{1}{2}$	$107,77\frac{1}{2}$	$107,77\frac{1}{2}$	$116\frac{1}{10}$
Gdańsk..... (100) „	.	92,857	107,85	.	107,55	.	.	$107,62\frac{1}{2}$	$115\frac{1}{3}$
Hamburg...(M. B. 300) „	.	140,855	.	.	.	.	.	.	
Londyn..... (Ł. 1) 3 „	.	6,304	.	.	.	.	.	.	.
Paryż......(Fran. 300) 2 „	.	75,214	.	.	.	.	7,35	.	$116\frac{3}{4}$
Wiedeń..... (Gul. 150) „	.	92,857	.	.	.	.	.	.	.
Petersburg..(Rub. 100) 1 „	.	100	.	.	.	91,20	.	.	98
				.	.	99	.	.	99
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15							
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	6,02	.	$116\frac{9}{10}$
Dukat holenderski	.	3	.	.	.	.	.	.	.
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	3,42	.	114
Talar pruski	.	0,92.857	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki (papierowy)	.	0,62.906	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Londyn.	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Amsterd.	Hamburg.
bankowa:	6%	3	$2\frac{1}{2}$	5	4	$3\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{2}$	—
giełdowa:	—	2 ($2\frac{3}{4}$)	$1\frac{3}{4}$ ($2\frac{1}{4}$)	5	$2\frac{3}{4}$	3	$2\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{2}$

Wiadomości bieżące.

— **Głełda we Lwowie**, według korespondencji lwowskiéj, po kilkoletnich staraniach otwartą została. Składa się ona z dwóch oddziałów — towarowego i pieniężnego; pierwszy głównie ma na celu uregulowanie handlu zbożem i szczególniejszego jest znaczenia dla Galicji, jako kraju rolniczego; drugim posługiwać się będzie głównie miasto Lwów. Bilet rocznego wejścia na giełdę kosztuje 12 guldenów.

Podana wyżéj wiadomość o giełdzie zbożowéj londyńskiéj wskazuje że wielki ruch handlu zbożowego wywołał tam konieczność urządzenia centralnego punktu specjalnie temu ważnemu przedmiotowi handlu poświęconego. Zapewne, giełda zbożowa we Lwowie albo u nas nie jest tak naglącą koniecznością, ale będzie dla Galicji wielką dźwignią rolnictwa i handlu, i dla nas byłaby niezawodnie rzeczą pożyteczną, jak pod względem handlu zagranicznego, tak i regularnego zaopatrywania Warszawy i równoważenia cen zbożowych.

— **Österreichischer Ökonomist** (Ekonomista austriacki). Wiedeńskie stowarzyszenie ekonomistów (Volkswirthschaftlicher Verein) nie miało dotąd publicznego organu; prace jego były tylko prywatnie komunikowane pewnym osobom i instytucjom. Od początku roku bieżącego ustanawia ono pismo tygodniowe pod wymienioną nazwą i pod kierunkiem pp. Sommerfeld'a, Schäffle i Sommaruga. Zadaniem tego organu będzie, jak mówi ogłoszenie, służyć interesom i pomyślności ogółu, bez względu na koterje przemysłowe i finansowe

Ogłoszenia.

W drukarni Gazety Polskiéj.— Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.—Redaktor, Antoni Nagórny.